

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН 2025 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Нийгмийн даатгалын сангийн 2025 оны төсвийн тухай хуулийн төсөл нь 2 бүлэг, 6 зүйлтэй бөгөөд нэгдүгээр бүлэгт Нийгмийн даатгалын сангийн хуулийн зорилтыг тусгасан бол хоёрдугаар бүлэгт Нийгмийн даатгалын сангийн 2025 оны төвлөрүүлэх орлогын хэмжээ, зарцуулах зарлагын хэмжээ, эргэн төлөх төлбөрийн хэмжээ тус тус тусгагдсан.

Нийгмийн даатгалын сан

Монгол Улсын Засгийн газар бодлогын хүрээнд эдийн засгийн өсөлтийг эрчимжүүлэх, төлбөрийн тэнцлийн алдагдлыг бууруулах, гадаад валютын нөөцийг нэмэгдүүлэх, үнийн өсөлтийг хязгаарлаж иргэдийн бодит орлогыг хамгаалах, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулахад чиглэсэн бодлого, арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна.

Иргэдийн орлогыг хамгаалах чиглэлээр 2023 онд тэтгэврийг итгэлцүүр ашиглан нэмэгдүүлж тэтгэврийн зөрүү бууруулах, инфляцын түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх, 2024 оны 4 дүгээр сараас 100.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэх зэрэг шат дараалсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж тэтгэвэр авагчдын бодит орлогыг нэмэгдүүлсэн. Үүний үр дүнд өндөр насны тэтгэврийн дундаж хэмжээ 826.2 мянган төгрөгт хүрээд байна.

Мөн Нийгмийн даатгалын багц хуулийн шинэчлэл Улсын Их Хурлаар 2023 онд батлагдаж 2024 оноос хэрэгжиж эхлээд байна. Хуульд заасан тэтгэвэр авагчдын бодит орлогыг инфляцаас хамгаалах зохицуулалт болох тэтгэврийг жил бүр инфляцын түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх, тэтгэвэр тогтооход баримтлах итгэлцүүрийг улсын дундаж цалин хөлс, инфляцын түвшинтэй уялдуулан тогтоох арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг ирэх оны төсөвт тусгасан. Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуульд заасан малчны тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийн 50.0 хувийг төрөөс хариуцахад шаардагдах санхүүжилтийг мөн төсөвт тусгалаа.

Нийгмийн даатгалын сангийн 2025 оны төсвийн нийт шимтгэлийн орлогыг 5,491.3 тэрбум төгрөг, нийт зарлагыг 5,882.8 тэрбум төгрөгөөр тооцсон. Улсын төсвөөс тэтгэврийн даатгалын сангийн 1995 оноос өмнө тэтгэвэр тогтоолгосон иргэдийн тэтгэвэр, цэргийн албан хаагчдын тэтгэвэр, Зарим иргэний тэтгэврийн хэмжээг нэмэгдүүлэх тухай хуульд заасан нэмэгдэл болон тэтгэврийн даатгалын сангийн алдагдалд нийт 1,452.5 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгохоор тооцлоо.

Нийгмийн даатгалын сангуудаас тэтгэмжийн даатгалын сан, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын сан, ажилгүйдлийн даатгалын сангийн тэнцэл тус тус ашигтай гарч, мөнгөн хөрөнгө нь хуримтлагдахаар байна.

Хүснэгт 1. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого, зарлага /тэрбум ₮/

Үзүүлэлт	2024 төсөв	2025 төсөл
ОРЛОГО	3,400.8	4,438.8
1 Шимтгэлийн орлого	4,684.9	5,454.5
2 Бусад орлого	33.3	36.7
ЗАРЛАГА	5,188.4	5,882.8
1 Тэтгэврийн даатгалын сан	4,741.1	5,391.9
2 Тэтгэмжийн даатгалын сан	262.4	281.1
3 ҮОМШӨ-ний даатгалын сан	61.9	66.7
4 Ажилгүйдлийн даатгалын сан	123.0	142.9
Капитал банкнаас авах авлага	-68.4	67.2
Улсын төсвөөс олгох татаас	1,174.9	1,452.5

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого

Нийгмийн даатгалын сангийн шимтгэлийн орлогыг эдийн засгийн идэвхжил нэмэгдэх, Нийгмийн даатгалын багц хуулийн хэрэгжилтийг хангах, нийгмийн даатгалын хамрах хүрээг нэмэгдүүлэх, төрийн албан хаагчдын цалинг нэмэгдэх зэргийг харгалзан энэ оноос 772.9 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлж 5,491.3 тэрбум төгрөг байхаар тооцлоо.

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага

Нийгмийн даатгалын сангийн зардал энэ оноос 694.4 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж 5,882.8 тэрбум төгрөг байхаар тооцлоо. Тэтгэврийн даатгалын сангийн зардал 650.6 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн нь нийт өсөлтийн 93.7 хувь болж байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийг 2024 оны 4 дүгээр сарын 1-ээс 100.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн. Уг арга хэмжээний оны эхний 3 сарын нөлөөлөл болон ирэх оны тэтгэвэр авагчдын тооны өсөлттэй холбоотойгоор нийт 281.3 тэрбум төгрөг нэмж шаардагдахаар байгааг төсөвт тусгасан.

Иргэдийн бодит орлогыг хамгаалах бодлого болон нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийг жил бүр инфляцын түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлэх зохицуулалтыг хэрэгжүүлж ирэх онд нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийг

инфляцын түвшинтэй уялдуулан 6.0 хувиар нэмэгдүүлэхээр тооцож 297.4 тэрбум төгрөг төсөвт нэмж тусгалаа.

Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр тогтооход хэрэглэх итгэлцүүрийг шинэчилсэнтэй холбоотойгоор 7.5 тэрбум төгрөг нэмэлтээр шаардах тул сангийн төсөвт тусгасан.

Нийгмийн даатгалын санд төрөөс олгох санхүүжилтийг 2025 онд 1,447.4 тэрбум төгрөг байхаар тооцсон.

Нийгмийн даатгалын сангийн Капитал банкнаас авах авлага 67.2 тэрбум төгрөгийн авлагыг ирэх оны төсөвт тусгасан болно.

---o0o---